

Caracterizarea personajului Ilie Moromete din opera Morometii scrisa de Marin Preda-a treia parte

Cuvintele fac lumina in cele mai incurcate ganduri: "...avea uneori obiceiul - semn de batranete sau poate nevoia de a se convinge ca si cele mai intortocheate ganduri pot capata glas ~ de a se retrage pe undeva prin gradina sau prin spatele casei si de a vorbi singur". Cand l-a intrebat cineva de ce vorbeste singur, a raspuns ca "asta e din pricina ca n-are cu cine discuta, cu sensul ca nimeni nu merita sa-i asculte gandurile". Interlocutorul imaginar, interlocutorul ideal, are putinta sa se identifice cu fiinta secreta a personajului.

Limbajul intretine iluzia perpetuarii unui timp benefic. Nu numai flacaii il parasesc pe Moromete, ci si aceasta iluzie si, odata cu ea, timpul al carui stapan parea ca este. Registrul notatiilor se schimba. La inceput ele insista asupra linistii: "spuse linistit, vorbi la fel de incet", , glasul lui picura linistit si incet", "vorbise pana acum incet si linistit", "intreba, cu glasul dinainte, incet si linistit", pentru ca apoi sa se strecoare in inflexiuni tulburarea ("glasul lui devine turbure si insingurat"). Tulburarea era semn ca "lupta pentru apararea vechilor lui bucurii se sfarsea". Sentimentul de vinovatie se iveste cand Niculae ia premiul intai si se intensifica dupa fuga baietilor, ceea ce va da nastere unei crize, relevata intr-o pagina de adanca analiza psihologica: Pentru intaia oara Moromete nu putea scapa de un sentiment de vinovatie care isi scotea capul ori de cate ori se uita si vedea ochii mari si aprinsi si chipul galben-negru al baiatului". Este inceputul.

Sentimentul vinovatiei da profunzime morala, dar constituie un avertisment. O scena, posibil de comparat cu una similara din romanul Ion al lui Liviu Rebreanu, ni-l infatiseaza pe Moromete la hotarul lotului in momentul crizei. Lumea este judecata cu asprime fiindca i-a indepartat copiii. Traieste un moment al revelatiei: "Nu era vinovat. Iar daca totusi gresise undeva, daca crezuse cu prea multa seninatate in pacea si armonia lumii, nu singuratatea lui era de vina, ci lumea". Lumea favoriza fiinte telurice ca Achim, Nila, Paraschiv, pregatea seisme teribile.

De pe stanoaga, de pe prispa, va privi un om lucid, avertizat, care se va mira ca, odata cu el, nu s-au trezit si cei care trec si-i dau buna ziua: "...In loc sa se opreasca in loc, sa se trezeasca si sa se inspaimante, [taranul] trecea pe drum linistit si increzator si dadea buna ziua". Evident, acum nu mai credea ca "sperantele sunt bucurii adevarate". Celebri fraze de inceput: "In Campia Dunarii, cu cativa ani inaintea celui de-al doilea razboi mondial, se pare ca timpul era foarte rabdator cu oamenii" ii raspunde propozitia din final, ca o sentinta: "Timpul nu mai avea rabdare".